

History
Fest Sarajevo

HISTORY FEST

Sarajevo, 2. – 6. juni / lipanj 2025.

UDRUŽENJE ZA
MODERNU HISTORIJU

UMHIS

Organizator:

Udruženje za modernu historiju /
Udruga za modernu povijest, Sarajevo

Od sredine 20. stoljeća Bosna i Hercegovina je prošla kroz dva velika rata. Prvo je sredinom 20. stoljeća bila zahvaćena globalnim, Drugim svjetskim ratom, koji je rezultirao uspostavom socijalističke republike unutar jedne šire državne zajednice - socijalističke Jugoslavije. Tokom tog rata (1941-1945) počinjeni su veliki i brojni zločini, koji su nakon 1945. godine, u vrijeme socijalizma dosta istraživani i o kojima se govorilo kroz veći broj različitih knjiga. U zvaničnoj kulturi sjećanja promovirani su antifašistički narativi, pri čemu je antifašizam izjednačavan sa komunizmom i narodnooslobodilačkim (partizanskim) pokretom koga su predvodili komunisti. Nakon raspada Jugoslavije i globalnog rušenja komunizma, u javni diskurs su ubačeni novi narativi, koji su se često poklapali sa revizionističkom slikom povijesti. Godine 2025, kada svijet obilježava 80 godina od završetka Drugog svjetskog rata, postavlja se pitanje koliko je potrebno u javnom diskursu promovirati nove narative koji bi otvorili različite perspektive, a da ti narativi ne poprime revizionističko obilježje. To je problem sa kojim se suočava profesionalna historiografija. Zato u okviru ovogodišnjeg *History Festa*, uz predavanja i promocije knjiga, organiziramo nekoliko panela o partizanskom pokretu u Jugoslaviji, ali i o uspostavi vlasti i nasilju na kraju rata.

Ratovi 1990-ih su ostavili tragične posljedice po sva društva u postjugoslavenskim državama. U Bosni i Hercegovini je posebno genocid u Srebrenici ostavio duboke traume. Godine 2025. navršava se 30 godina od počinjenog genocida, ali i 30 godina od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma. Uočava se da i genocid u Srebrenici i Dejtonski sporazum danas izazivaju različite interpretacije: genocid je traumatičan za čitavo društvo u cjelini, ali se unatoč tome društvo još uvijek suočava sa negiranjem genocida, odnosno njegovim negatorima, što ne samo da stvara dodatne traume kod porodica žrtava, već i otvara nova pitanja kod profesionalnih historičara o strategijama suočavanja sa negiranjem genocida, ali i načinima borbe protiv historijskog revizionizma, kao negativne pojave koja prešućuje određene događaje i iskrivljava sliku prošlih događaja. Dejtonski sporazum i danas dovodi do različitih interpretacija, pogotovo s obzirom na činjenicu da neki sada žele poništiti promjene koje su se desile u proteklih 30 godina kroz proces provedbe i određene dogradnje tog mirovnog sporazuma. Sve navedeno stvara velike probleme kako u političkoj sferi (odnosi među političkim elitama u Bosni i Hercegovini, ali i odnose među državama u regionu), tako i u funkcioniranju države Bosne i Hercegovine, jer se stalno

otvaraju pitanja odnosa središnje i entitetskih vlasti, političkih blokada, ali i funkcioniranja institucija koje su još uvijek formalno opstale kao državne institucije, ali ih država ne finansira (Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Historijski muzej Bosne i Hercegovine, Biblioteka za slabovidna lica Bosne i Hercegovine, Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine i Kinoteka Bosne i Hercegovine). Svi ovi problemi dodatno otežavaju suočavanje sa prošlošću i ostavljaju osjećaj nezavršenog rata, odnosno nezavršenih ratova.

Na navedene probleme stalno ukazujemo reagiranjem u javnom prostoru, a već deveti put za redom, svake godine zajednički diskutiramo i pokušavamo rješavati te probleme sa kolegama historičarima iz svijeta, Europe i regiona kroz organizaciju panel diskusija i radionica sa doktorantima i studentima. Također organiziramo izložbe, brojne razgovore i promocije knjiga. Zbog toga na ovom *History Festu* organiziramo niz panela o genocidu u Srebrenici (iz perspektive Bosne i Hercegovine, ali i nudimo panel o odnosu srpske historiografije prema Srebrenici). Također organiziramo nekoliko panela o Dejtonskom mirovnom sporazumu, i to kako o historijskom kontekstu i posljedicama, tako i o poteškoćama u provedbi sporazuma. Ove diskusije uključuju domaće političke aktore, nove uvide akademske historiografije iz perspektive različitih evropskih historiografija kao i razgovore sa akterima iz međunarodne zajednice koji su bili zaduženi za tumačenje i provedbu sporazuma. Pri tome je posebna uloga Ureda visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini, o čemu smo pripremili poseban panel.

Osim panel diskusija, organiziramo i doktorsku radionicu, predavanja (Nevenka Tromp, Tvrtko Jakovina ...) te promocije knjiga kao i izložbe.

Udruženje organizira *History Fest* uz podršku univerziteta iz Evrope (Univerzitet Humboldt iz Berlina), te evropskih fondacija (Heinrich Böll Stiftung, Friedrich Ebert Stiftung, Pro Peace), kao i institucija u Bosni i Hercegovini (Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo, potpredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine Igor Stojanović, Grad Sarajevo,) a u organizaciji, osim članova Udruženja, sudjeluje i veći broj studenata Univerziteta u Sarajevu, koji pomažu u organizacionim pitanjima.

University Press kao partner organizira sajam historiografske literature.

Ponedjeljak, 2. juni ▼

▶ Hotel Holiday, Sarajevo, Ulica Zmaja od Bosne 4	
18:00	Otvaranje History Festa, a potom otvaranje izložbe „Duša Srebrenice (YIHR SER)“ Midhata Poturovića
18:20	Predavanje: Nevenka Tromp, “The Crime of Genocide: Why It Matters” - “Zašto je važno prepoznati zločin genocida?”

Utorak, 3. juni ▼

▶ Hotel Holiday, Sarajevo, Ulica Zmaja od Bosne 4	
9:30 – 10:50	Doktorska radionica Valentina Kezić, <i>Slike iz Bosne</i> : osječko njemačko novinstvo i austrijska okupacija Bosne Vukašin Zorić, Predstave Velike istočne krize u međuratnoj jugoslovenskoj historiografiji Filip Katanić, Osvrt na knjigu “Istraga u Sarajevskom atentatu” suca-istražitelja Lea Pfeffera
10:55 – 11:10	Otvaranje izložbe <i>Uvjereni da će razaranju spomenika što prije doći kraj</i> Učesnici: Amra Čusto, Damir Hodžić
11:15 – 12:00	Promocija knjige: Fahd Kasumović (ur), <i>Nasilje nad ženama: Diskursi, perspektive, lekcije iz bh. povijesti</i> Učesnici: Edin Radušić, Melisa Forić-Plasto, Fahd Kasumović, Selma Đuliman.
12.05 – 12:55	Promocija knjige: Merisa Karović-Babić, <i>Sigurnosne zone Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini: prijedlozi, motivi i ideje tokom 1992.</i> Učesnici: Mesud Šadinlija, Enis Omerović, Merisa Karović-Babić.
13:00 – 14:00	Ručak
14:00 – 14:40	Promocija knjige: Edin Omerčić, <i>Brzina mraka. Politička djelatnost Srpske pravoslavne crkve u Bosni i Hercegovini od 1989. do 1996. godine</i> Učesnici: Alfredo Sasso, Aida Ličina-Ramić, Dragan Popović, Edin Omerčić.

14:45 – 16:00	Panel: <i>Genocid u Srebrenici: Kontekst, razmjere, posljedice.</i> Učestvuju: Edin Omerčić, Merisa Karović-Babić, Sabina Galijatović-Subašić, Enis Omerović. Moderator: Dino Šakanović.
16:10 – 16:55	Predstavljanje <i>Kliofesta</i> Učesnici: Damir Agičić, Magdalena Najbar-Agičić, Branimir Janković.
17:00 – 17:45	Promocija knjige: Azra Imamović, <i>NEDOVRŠENA PRIČA. Uloga spomen-obilježja u procesu sjećanja i oblikovanju identiteta u Bosni i Hercegovini. Studija slučajeva – Brčko, Banja Luka, Mostar, Sarajevo.</i> Učesnici: Azra Imamović, Amra Čusto, Dino Šakanović.
17:50 – 18:10	Otvorenje izložbe <i>A Bastion of Resistance and Human Spirit. The University of Ljubljana during the Occupation and the Liberation Movement, 1941-1945</i> Učesnici: Božidar Flajšman, Božo Repe, Peter Mikša.
18:15 – 20:00	Panel: <i>Pristup Srebrenici iz perspektive istoriografije u Srbiji (Bosna u fokusu).</i> Povodom knjige <i>Gubljenje ljudskosti</i> Učesnici: Dragan Popović, Sonja Biserko, Jovana Kolarić, Milivoj Bešlin, Moderacija: Nataša Govedarica.

Srijeda, 4. juni ▼

► Hotel Holiday, Sarajevo, Ulica Zmaja od Bosne 4

9:30 – 10:50	Doktorska radionica Renata Dečman, Dvorac Veliki Tabor uoči i za vrijeme Drugoga svjetskog rata Mario Šimunković, Ustaške odmazde u Zagrebu i okolici (1943. - 1945.) Nikola Ostojčić, Suđenje Ljubi Milošu: istraživački potencijali
9:00 – 13:00	Interni workshop – <i>Reordering Yugoslavia, Rethinking Europe</i> Učesnici: Hannes Grandits, Kristóf Gosztonyi, Agnes Bresselau von Bressensdorf, Ulf Brunnbauer, Christian Methfessel, Andreas Wirsching, Stefan Sagberger, Xavier Bougarel, Bennet Groen, Baillie Bell, Dejan Jović, Husnija Kamberović, Edin Omerčić, Amir Duranović.
11:00 – 13:00	Obilazak Historijskog muzeja
13:00 – 14:00	Ručak

14:00 – 14:40	Promocija HANDBUCH ZUR GESCHICHTE SÜDOSTEUROPAS, tom 3: STAATLICHKEIT UND POLITIK IN SÜDOSTEUROPA NACH 1800. – Izazovi i mogućnosti projekta priručnika u digitalnom dobu Učesnici: Hannes Grandits, Ulf Brunnbauer, Edvin Pezo.
14:45 – 16:25	Panel Pregovori u Dejtonu iz perspektive bosanskohercegovačkih aktera Učesnici: Ivo Komšić, Miro Lazović, Mirko Pejanović, Ejup Ganić, Tatjana Ljujić Mijatović, Stjepan Kljuić. Moderator: Husnija Kamberović
16:30 – 17:00	Promocija knjige: Dragan Markovina: <i>Programirani zaborav. Podijeljeni gradovi i neželjena sjećanja.</i> Učesnici: Nataša Goveradica, Dragan Markovina.
17:05 – 18:50	Panel <i>Reordering Yugoslavia, Rethinking Europe: The Perspective on Dayton from Western Capitals (1995)</i> Panelists: Xavier Bougarel, Andreas Wirsching, Christian Methfessel, Mary Sarotte (ZOOM) Moderator: Dejan Jović
18:55 – 19:25	Promocija knjige: Nidžara Ahmetašević, <i>The Media as a Tool of International Intervention: House of Cards</i> Učesnici: Harun Išerić, Roman Ivankovic i Nidžara Ahmetašević
19:30 – 21:00	Panel <i>Implementation of the Dayton Agreement – Provedba Dejtonskog sporazuma</i> Panelists: Valentin Inzko, Michael Steiner, Wolfgang Petritsch, Christian Schmidt. Moderator: Kristóf Gosztonyi.
21:00	Večera

Četvrtak, 5. juni ▼

► Hotel Holiday, Sarajevo, Ulica Zmaja od Bosne 4	
9:30 – 10:50	Doktorska radionica Senna Šimek, Funkcionalni zaborav i mirotvorni narativi: Hrvatska i trideseta obljetnica Dejtonskog sporazuma Dino Šakanović, <i>Stanje industrije i društvene promjene u Bosni i Hercegovini od 1989. do 2003. godine</i>
11:00 – 11:55	Promocija knjiga Centra za historijska istraživanja, Filozofskog fakulteta u Sarajevu Učesnici: Amra Šaćić-Beća, Amila Kasumović, Minela Radušić

12:00 – 13:00	Promocija zbornika <i>Zločini nad Bošnjacima Sandžaka u XX vijeku</i> (Izdavač: Institut za historiju, demografiju i antropologiju Sandžaka BANU). Učesnici: Šerbo Rastoder, Izet Šabotić, Milivoj Bešlin, Željko Karaula
13:00 – 14:00	RUČAK
14:00 – 14:40	Promocija izdanja Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli Učesnici: Mersiha Imamović, Salkan Užičanin
14:45 – 15:55	Predavanje: Tvrtko Jakovina, <i>Dan Pobjede i godine zaborava. Kako su društva koja slave ratove zaboravila najveću pobjedu i najveće žrtve</i>
16:00 – 17:30	Panel <i>Partizanski pokret u Jugoslaviji 1941-1945</i> Učesnici: Jože Pirjevec, Xavier Bougarel, Hrvoje Klasić, Gaj Trifković, Srđan Milošević, Moderator: Dino Dupanović.
17:35 – 18:05	Promocija knjige: Jelena Batinić, <i>Žene u partizanima. Između revolucije i tradicije</i> (s engleskog prevela Daniela Valenta). University Press. Učesnici: Hasija Borić, Husnija Kamberović, Dragan S. Marković.
18:10 – 18:45	Promocija knjige <i>Women and Work in the North-Eastern Adriatic: Postwar Transitions</i> . Edited by Marta Verginella and Urška Strle (Izdavač: Central European University Press: Budapest–Vienna–New York). Učesnici: Marta Verginella, Urška Strle, Amir Duranović
18:50 – 20:30	Panel <i>Godina 1945. u Jugoslaviji – uspostava vlasti i represija</i> Učesnici: Dragan Markovina, Milivoj Bešlin, Šerbo Rastoder, Božo Repe, Branimir Janković. Moderacija: Vera Katz.
21:00	Večera

Petak, 6. juni ▼

Odlazak učesnika

History Fest Sarajevo

2.juni/lipanj - 6. juni/lipanj 2025.

Sponzori/Partneri/Donatori *History Festa*

UDRUŽENJE ZA
MODERNU HISTORIJU
UMHIS

 UNIVERSITY PRESS
Izdanja Magistrat

 HEINRICH BÖLL STIFTUNG
SARAJEVO
Bosna i Hercegovina | Sjeverna Makedonija

**Friedrich
Ebert
Stiftung**

 FMON
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke

 Ministarstvo kulture i sporta
Kantona Sarajevo

 Grad Sarajevo

**Michael i
Amira Dan**

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
Potpredsjednik

Босна и Херцеговина
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ
Потпресједник